

A Grammatical Sophisma by Nicholas of Normandy

ALBUS MUSICUS EST

Sten Ebbesen

The sophisma *ALBUS MUSICUS EST* by the otherwise unknown master Nicholas of Normandy is found in the early 14th-century manuscript *F* = Firenze, Bibl. Medicea Laurenziana, St. Croce 12 sin., 3: 76vB-77rB. For the contents of this ms, see Ebbesen & Pinborg in *CIMAGL* 3 (1970) 3-5. So far no other text-witness has been discovered. Nicholas' sophisma is one in a collection of thirteen, most of them with attribution to Petrus de Alvernia. One is attributed to Boethius de Dacia, and one is said to have been determined in part by him, in part by Peter of Auvergne. Cf. *CIMAGL* 3: 9-12. Such company indicates that Nicholas of Normandy was a Parisian master from the 1270s.

It is planned to edit the whole collection¹ as "*Boethii aliorumque Sophismata*" in *Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi IX*. The present publication of one sophisma is occasioned by I. Rosier's paper in this issue of *CIMAGL* (pp. 1ff., above), the first ever to use Nicholas' work in a discussion of 13th-century grammatical theory. At the same time, I would like to ask for the readers' help. The text of ms *F* is seriously corrupt in several places, and apart from not always being well-based, my emendations are clearly insufficient. Proposals for a better restitution of the text will be gratefully received and will be taken into consideration when the final edition for *CPhD IX* is prepared.

Like many other late 13th-century sophismata Nicholas' contains no *probatio* or *improbatio* of the sophismatic proposition. After a short answer to the question whether '*albus musicus est*' is a congruous and perfect proposition, Nicholas proceeds to the discussion of three *quaestiones*: (1) Whether congruity and perfection are based on the same principles; (2) Whether the construction of '*albus*' with '*musicus*' is correct; (3) Whether possession of the mode of signifying 'in the manner of a stable thing' is sufficient for some constituent of a sentence to act as

1. The edition is to comprise all the sophismata listed in *CIMAGL* 3: 9-12, including such as occur in ms Brugge 509 only.

subject (supponere) for a verb. Question (2) gets short shrift – one argument *pro*, one *contra*, a brief determination with solution of arguments. Question (1) receives more attention; the determination is quite elaborate, containing a presentation and refutation of four wrong answers as well as a careful statement of Nicholas' own opinion. But the initial disputation is limited to two arguments *pro* and one *contra*; thus question (1) is no more complex than a regular question on Priscian or Aristotle. Only (3) is clearly marked as a sophismatic question by including a respondent's preliminary attempt to determine the matter as well as an attack on his answer before we get the real determination; moreover possible objections to the master's determination are debated both before and after his answer to the initial arguments. The last feature in particular suggests to me that (3) reflects an oral debate. The simplicity of (1) and (2) could mean that for some reason there was no oral discussion of the two questions; or that there was one but that the respondent's intervention was dropped, either for lack of time or because the bachelor who was to have acted as respondent had contracted a flue.

Sigla

F	Codex Florentinus Laur. St. Crucis 12 sin., 3
[album]	album <i>delendum censeo</i>
<album>	album <i>addendum censeo</i>
<***>	<i>lacuna subesse mihi videtur</i>
+album ac+	<i>verba album ac corrupta esse puto</i>
...	<i>vox quam vel litterae quas legere nequivi</i>

Sophisma XI: Nicolai de Normandia

ALBUS MUSICUS EST

F 76vB

Quaeritur de ista oratione generali sicut de aliis orationibus generaliter utrum sit perfecta vel imperfecta, congrua vel incongrua.

Et respondebatur sicut communiter respondetur ad tales orationes generales quod est perfecta et congrua quantum ad intellectum, incongrua autem et imperfecta quantum ad sensum.

Circa orationem tria quaerebantur:

Primum est utrum essent eadem principia congruitatis et perfectionis.

Secundum erat de ordinatione huius quod est 'albus' ad hoc quod est 'musicus'.

Tertium erat utrum modus permanentis sufficiat ad hoc quod aliquid habeat rationem supponendi respectu verbi.

Quaestio 1

De primo arguitur sic:

1. In unoquoque genere bonum¹ et perfectum est idem, sed congruum in grammatica sonat idem quod bonum, et si ita est, ergo congruitatis et perfectionis principia sunt eadem.

2. Postea sic arguitur: Non potest dici quod congruitatis et perfectionis sint diversa principia nisi aliquis dicat quod significata sint principia perfectionis et modi significandi congruitatis, vel dicat quod si modi significandi essentielles sunt principia perfectionis, et modi significandi accidentales sint principia congruitatis. Primum est inconueniens, quia grammaticus non considerat significatum; et secundum quia tunc² esset haec perfecta 'Socratem currit', quod non concedit,³ et cum idem modus significandi essentialis sit in recto et in obliquo; ergo etc.

Oppositum arguitur sic: Congruitas et perfectio sunt diversae passionis, ergo deberent habere diversa principia, saltem propria. Declarabatur ratio sic, quia potest reperiri congruitas sine perfectione, sicut patet in ista

1. bonum] totum F.

2. tunc] causa F.

3. concedit] sc. grammaticus (?).

'homo albus' quae congrua est et imperfecta, sicut dicitur communiter, et ideo apparet quod congruitas et perfectio non causantur ab eadem causa.

Ad istam 4 fuerunt positiones: duae antiquae et duae novae.

a. Prima antiquorum¹ fuit quod perfectio causetur a significatis et congruitas a modis significandi.

Sed hoc nihil est, quia perfectio et congruitas in grammatica dicuntur causari ab eo quod considerat grammaticus; sed significata non considerat, sicut planum est, sed solum proprietates significatorum; ideo etc.

b. Alia fuit quod perfectio causetur appositione² omnium modorum significandi et congruitas a conformitate illorum.

Sed hoc non videtur sufficere ad causandum perfectionem, nam in eo quod appositi sunt non causant perfectionem aliquam, sed in eo quod unus alterum perficit; et hoc apparet, quia si apponerentur modi significandi quorum unus alterum non perficeret nec terminaret, talis appositio nullam perfectionem causaret orationis grammaticae.

<c. Prima positio nova fuit quod ***.>

d. Alia positio fuit nova quod congruitas causetur a conformitate omnium modorum significandi et perfectio a mutua perfectione eorundum.

Sed hoc non videtur esse verum, nam +causam supponamus+³ quod congruitas sit forma accidentalis constructionis, et ratio cuiuslibet sequitur rationem perfecti, hoc planum est per simile in naturalibus, quia unionem formae cum materia immediate sequitur ratio perfecti, sed hanc unionem sequuntur omnia accidentia in actu.

Quid igitur dicendum est de quaestione?⁴ Apparet mihi quod debeamus respondere distinguendo triplicem perfectionem et congruitatem. Quaedam enim est perfectio et congruitas qua⁵ denominatur ordinatio, quam per se considerat grammaticus. Alia est congruitas qua⁶ denominatur oratio significans istam ordinationem. Tertia perfectio et congruitas est quae sequitur utrumque istorum.

1. antiquorum] **fort.** antiquarum **scribendum.**

2. appositione] ab oratione **F**; ab ordinatione **olim conieci.**

3. causam supponamus] **an** non supponimus **scribendum ?**

4. quaestione] con(clusi/structi)one **F**, **ut videtur.**

5. qua] quae **F.**

6. qua] quae **F.**

Unde est intelligendum quod grammaticus per se considerat per se ordinationem¹ modorum significandi passive; unde enim² grammaticus considerat quandam ordinationem rationum generalium cuiusmodi sunt modi intelligendi qui dicuntur rationes quas anima fundat supra proprietates rerum, sicut genus et species dicuntur rationes quas anima fundat super rem conceptam; et isti modi intelligendi secundum quod per vocem exprimuntur dicuntur modi significandi passive: et [per] ordinationem istarum rerum considerat grammaticus per se, sicut et logicus ordinationem rerum logicalium. Et dicitur talis <ordinatio> modorum significandi passive <perfecta> quando aliquis modus imperfectus per alium perficitur, sicut per simile in naturalibus: materia enim per formam perficitur <et> terminatur et unumquodque ens in potentia perficitur per actum, sicut apparet quod consimili modo debeamus quaerere perfectionem in grammatica. Sicut ergo³ ordinatio formae cum materia dicitur perfecta quia materia per formam perficitur et ordinatur, ita ista ordinatio modorum significandi istorum⁴ dicitur perfecta quando unus per alium <perficitur>, sicut patet in simili in naturalibus; et inde est quod modi⁵ significandi quorum unus non habet rationem perficientis et alius rationem perfectibilis non sunt inter se ordinabiles, <sicut> nec duae formae. +Hac igitur perfectione similiter apparet mihi dum talis ordinatio perfecta est causa in tali⁶+ quod perficiens sic sit dispositus⁷ debitis accidentibus et perfectibile similiter, sicut apparet in naturalibus: materia enim non perficitur a quacumque forma, sed convenienter disposita sibi forma competenti perficitur. Et per hoc apparet mihi quod quidam modi essentiales sint principia praecipue vel causa constructionis, et per consequens perfectionis, quia quae inter se construuntur, unum alterum perficit; oportet tamen quod tam perficiens quam perfectibile sint sufficienter disposita modis significandi accidentalibus, sicut apparet in naturalibus quod perficiens et perfectibile debent⁸ esse sufficienter disposita. Congruitas tamen cum dicat bonitatem ordinationis, sicut apparet, consequitur⁹ ad

1. ordinationem] considerationem F, ut videtur.

2. enim] tam F.

3. ergo] est F.

4. istorum] istarum F.

5. modi] modus F.

6. causa in tali] lectio incerta F.

7. dispositus] fort. dispositum scribendum

8. debent] dantur F.

9. consequitur] communiter F.

conformitatem modorum significandi accidentalium, nam in naturalibus accidentia dicuntur proportionata et substantialia perficere et terminare ita quod proportio et perfectio ...¹. Similiter apparet in proposito si<c>: congruitas cum dicat bonitatem ordinationis debet causari a dispositionibus perficientibus et perfectibilibus, perfectio tamen causatur² ex hoc quod unum alterum perficit, oportet tamen quod perficiens sit sufficienter dispositum et perfectibile sicut in naturalibus.

Alia tamen est congruitas qua dicitur oratio congrua et causatur ex correspondentia modorum significandi active ad modos significandi passive. Et dicuntur modi significandi active rationes quae concessae sunt vocibus ab impositore mediantibus quibus significant modos intelligendi. Et dicitur oratio perfecta quia rationes illae quae conceduntur vocibus significant modos intelligendi <proportionatos>. Unde oratio non dicitur congrua nisi quia signum congrui, nec perfecta nisi quia signum perfecti, sicut nec dicitur vera nisi quia signum veri. Et forte <hoc> voluit significare Priscianus, cum dixit quod "oratio est congrua dictionum ordinatio congruam perfectamque sententiam demonstrans"³, nam ordinatio vocum dicitur quaedam congrua ordinatio vocis cum voce sed propter relationem modorum significandi active ad modos significandi passive significat perfectionem et congruam ordinationem modorum significandi passive et etiam +perfectio quae istas considerat,⁴ sc. ad generare perfectum sensum in animo auditoris.

1. Hiis visis, tunc ad rationem, cum dicitur quod bonum et perfectum in unoquoque sunt idem, si intelligatur in eodem subiecto, concedo; tamen est alia perfecti ratio et alia boni, et ideo vel a diversis vel ab eodem sub diversa ratione debet causari ratio boni et perfecti.

2. Et quod arguitur quod non possunt congruitas⁵ et perfectio a diversis causari nisi quia perfectio causatur a significatis, congruitas a modis significandi, dico quod hoc modo non causantur, quia grammaticus non considerat significata, sicut dicebatur; sed si<c> causantur a diversis quod perfectio praecipue et primo causatur⁶ a modis significandi essentialibus quia ab istis per se causatur constructio, verumtamen requiruntur etiam

1.] § 1/2 voces illegibiles F; se comitantur vel sim. sensu requiri videtur, legi nequit.

2. causatur] datur F.

3. Prisc. Inst. 2.iv.15, GL 2: 53 (cf. apparatus Hertsii).

4. perfectio quae istas considerat] an potestatem quam isti causant scribendum

5. congruitas] congruus F, ut videtur.

6. causantur a diversis - causatur] causetur a diversis - causaretur F.

modi¹ significandi accidentales sicut dispositiones perfecti vel perfectibilis, sicut apparet in naturalibus, et per hoc evitatur illud inconueniens quod oritur de illa 'Socratem currit'. /F 77rA/ Congruitas tamen, cum dicat bonitatem ordinationis, et bonitas ordinationis consistat in bona dispositione perficientis et perfectibilis, debet causari a dispositionibus perficientis et perfectibilis, et sic a modis significandi accidentalibus.

Quaestio 2

De secundo quaeritur, sc. de ordinatione huius quod est 'albus' ad hoc quod est 'musicus'.

Et arguitur quod competenter ordinari possit:

Quia ad hoc quod aliqua² uniri possi<n>t immediate non requiritur³ nisi quod unum possit alterum specificare; sed illa possunt <sic> se habere, sicut evidenter apparet; ergo ordinari possunt competenter.

<Oppositum arguitur sic: ***.> Et declaratur maior, quia nos videmus quod <in>competenter dicitur 'animal homo' <quia> non <est ibi> adiacens; ergo inconuenienter dicitur 'albus musicus' quia non est ibi per se stans.

Ad hoc potest breviter dici. Sicut apparet mihi, bene <sunt> ordinabilia inter se quantum ad rationem specificantis et specificabilis eorum, tamen quia illa accipiuntur sicut unum respectu unius suppositi, et talia non possunt facere unum nisi unum habeatur ratione unitatis respectu alterius et substantis, ideo ista inter se competenter ordinari non possunt, nam ad illam ordinationem videtur sequi natura⁴ adiacentis et per se stantis propter causam praedictam, et non adiacentis quocumque modo sed adiacentis alicui in ratione subiecti, sicut post videbitur.

Ad rationes in oppositum tunc breviter potest dici quod quamquam 'musicus' et 'albus' possint inter se ordinari secundum rationem specificantis et specificabilis, tamen natura⁵ huius adiacentis⁶ quod est 'album' non terminatur per ipsum verbum sed forte per aliquod subiectum.

1. etiam modi] a modis F.

2. aliqua] aliquis F.

3. requiritur] reperitur F

4. natura] vera F.

5. natura] u()a F, ut videtur.

6. adiacentis] adiacentiae F.

Licet igitur ita dictum¹ sit, tamen non apparet mihi inconueniens si aliquis diceret quod competenter dicitur 'albus <musicus>' et 'animal homo' respiciendo naturam specificantis et specificabilis, ita quod penitus non requireretur proportio in aliis modis significandi.

Quaestio 3

De tertio. Quaeritur utrum sc. modus significandi per modum permanentis sufficiat ad supponendum.

1. Disputatio

1.1 Rationes principales

1.1.1 Quod sic.

1. Et arguitur quod sic:

Quia modus significandi qui facit esse verbum sufficit ad hoc quod verbum habeat rationem appositum; ergo per oppositum, modus significandi qui facit nomen esse nomen sufficit ad supponendum. Et quod modus significandi qui facit verbum esse verbum sufficiat ad hoc quod habeat rationem appositum, hoc videtur: nam verbum per suum modum significandi nota est dici de altero.²

2. Praeterea confirmat rationem sic: Quaelibet dependentia non³ determinatur per quamlibet persestantiam, sicut quodlibet perfectibile non perficitur per quodlibet perficiens, sed per perficiens sibi proportionale; dependentia ergo quae consistit in fieri non +opponitur⁴ alicui per se stanti nisi persestantiae quae consistit in permanentia terminari+ nec videretur requirere nisi permanentiam, et ita sicut apparet, modus significandi per modum permanentis videtur sufficiens esse ad determinandum modum fieri.

1. dictum] lectio incerta F.

2. Cf. Arist. Int. 3 16b10.

3. non] nec F.

4. opponitur] fort. apponitur scribendum, sed haec correctura corruptelam graviolem tollere nequit; voces aliquot excidisse suspicor, fort. ante terminari.

1.1.2 *Quod non*

Oppositum arguitur. Supponebatur quod eadem natura esset per quam aliquid supponit[ur] adiectivo et per quam supponit[ur] verbo; et hoc est quia utrobique est adiacentia. Sed ad hoc quod aliquid supponat adiectivo non sufficit ratio permanentis, sed ratio requiritur per se entis.

1.2 *Responsio*

1.2.1 *Positio*

Ad hoc dicebatur, concedendo illud ultimum argumentum, quod modus significandi per modum permanentis non videtur sufficere, nam in verbo tria sunt, sicut dicebatur, sc. modus fieri et modus adiacentis et modus distantis, et illa tria includuntur in modo significandi verbi unde verbum est verbum, quaedam tamen materialiter et quaedam formaliter.

Tunc dicebatur quod per hoc quod significat per modum fieri, dependet ad modum permanentis; per hoc quod significat per modum adiacentis, dependet ad modum per se entis; per hoc quod significat per modum distantis, dependet ad suppositum vel ad rationem suppositi.

1.2.2 *Solutio rationum (1.1.1)*

1. Et tunc ad rationes respondebatur dicendo quod modus per modum fieri non sufficit ad appositum sed requiritur modus adiacentis, et ideo non solum requirit permanentiam sed etiam persestantiam.

2. Et ad confirmationem similiter dicebatur quod quamquam bene terminetur¹ verbum transitivum <quantum> ad rationem fluxus <per modum> permanentis, tamen non terminatur quantum ad rationem adiacentis, sed requiritur per se stans.

1.3 *Contra responsionem.*

1. Contra istud arguitur primo: Quod repugnat nomini adiectivo per se, repugnat ei per accidens; sed nomini adiectivo repugnat per se supponere, ergo repugnat ei per accidens; ergo non bene dicitur 'homo albus currit'.

2. Secundo arguitur quia videtur supponere falsum in hoc quod supponebatur² quod adiacentia nominis adiectivi et verbi <sit> eiusdem rationis.

1. terminetur] lectio dubia F.

2. supponebatur] sc. in 1.1.2, quod argumentum a respondente in 1.2.1 expressis verbis acceptum est.

3. Praeterea¹ videbatur concedere propositum, quia² ex quo concedebat quod modus significandi per modum fieri poterat terminari per permanens, et dicebat quod modus significandi per modum fieri³ salvat in se modum significandi adiacentis, sicut inferius salvat in se superius, et inferius vel superius in eodem non sunt duo sed sunt unum, si concedat quod modus significandi per modum fieri possit terminari per permanens, habet concedere quod tale per accidens potest terminari per permanens. Nam sicut videmus in rebus quod superius et inferius non sunt duo in inferiori,⁴ sicut homo et animal in homine, sic modus fieri et adiacentis non sunt duo modi in fieri sed unus. Unde frivolum est quod fluxus et adiacentia sua in re differant, nam idem est <fieri et> quod fluxus adiaceat, ergo modus fluxus et adiacentis non differunt in eodem. Mirum enim est quod dicunt quod fluxus et sua adiacentia non sunt idem in re, et tamen conceditur quod adiacens praedicatur de fluxu⁵ sicut superius de inferiori, et sicut est in re, ita debet esse in modis.

2 Determinatio

2.1 *Opinio magistri*

Quid ergo est dicendum? Apparet breviter esse dicendum quod modus significandi per modum permanentis sufficit ad supponendum (et loquor inter modos significandi essentielles, nam requiruntur modi significandi accidentales, sicut planum est).

Et hoc potest sic declarari dicendo quod non est adiacentia unius rationis in nomine adiectivo et in verbo, et hoc non possumus videre nisi per relationem ad illud cui fit adiacentia. Unde sicut distinguimus duplicem concretionem, et secundum hoc duplicem modum significandi per modum concretionis, et hoc per comparisonem ad illud cui fit concretio, -- sicut apparet: 'homo' significat concretum alicui enti in potentia et 'album' concretum alicui in actu, et sicut +potentia concretum

1. Praeterea] Si haec voc recte tradita est, quae sequuntur tertium argumentum contra positionem respondentis efficiunt. Fieri vero potest ut hoc loco reportator defensionem respondentis post argumenta 1.3.1-2 factam simul narrare et refutare incipiat; qui ita rem se habere arbitretur Postea scribat.

2. quia] quod F. Coniectura accepta, quia (ex quo ...) habet concedere construas. Sed forsitan quod excidendum sit.

3. fieri] lectio incerta F.

4. in inferiori] et inferiora F.

5. fluxu] inferiori F.

non est accidentalis,¹ ita modus significandi ei correspondens est accidentalis+, distinguitur ita illa duplex concretio per relationem ad illud cui fit concretio,-- similiter debet distingui adiacentia per relationem ad illud cui fit adiacentia, et cum ita sit² quod ratio suppositi et subiecti³ ita se habent tamquam illa quibus aliquid adiacet, et ratio subiecti non <est> ratio suppositi nec includit una alteram, similiter potentia adiacentis alicui in ratione <subiecti et potentia adiacentis alicui in ratione> suppositi ita⁴ se habent quod una non includit alteram nec econverso.

Et quod ratio suppositi non includit rationem subiecti, hoc breviter apparet et videtur: si dicatur 'Socrates percutit Platonem' li 'Socrates' se habet in ratione suppositi nec tamen⁵ in ratione subiecti, sic<ut> planum est, et ita rationi suppositi accedit ratio subiecti, et per consequens ratio substantivi, quia ratio substantivi sumitur a ratione subiecti, et <ex> hoc quod aliquid subiaceat alicui ita hoc dicitur habere rationem substantivi.

Dicimus ergo quod modus significandi per modum distantis qui est in verbo et <modus adiacentis qui est in participio et> in nomine adiectivo in hoc differunt quia modus significandi verbi terminatur per rationem suppositi, ad quam rationem suppositi, sic<ut> dictum⁶ est, accedit ratio subiecti; modus tamen adiacentis qui est in nomine adiectivo vel participio terminatur per rationem substantivi sui subiecti.

Et ex hiis apparet quod modus significandi per modum substantivi non requiritur ad suppositum, sed ei accedit; sed modus⁷ significandi per modum permanentis dispositi⁸ accidentibus videtur sufficere, nam quod sic significatur bene habet rationem <eius> de quo aliud⁹ dicitur et quamquam ut sic non habeat rationem suppositi.¹⁰

2.2 Obiectiones cum suis refutationibus

1.1 Et si quis dicat quod insufficenter, dicendum quod est pro eo quod ista proportio¹¹ illorum modorum significandi non videtur habere

1. accidentalis] vel accidentale F.

2. cum ita sit] tamen ita fit F.

3. subiecti] dicti F, ut videtur.

4. ita] in F.

5. tamen] tantum F.

6. dicendum] dictum F.

7. modus] modi F.

8. dispositi] dispositus F.

9. aliud] illud F.

10. suppositi] an subiecti scribendum?

11. proportio] propositio F.

ortum a re. Nam in re ita est quod nullum fluens terminatur nisi per substantiam, et ideo nullus modus intelligendi per modum fluentis notetur¹ terminari nisi per modum intelligendi substantive, et quia modus per se entis est modus substantiae et non modus permanentis, ideo requiritur modus per se entis.

1.2 Sed hoc nihil est. Cum enim dicitur² quod fluens unde fluens non³ terminatur nisi per substantiam, ergo nec modus fluentis nisi per modum substantiae, verum est; /F 77rB/ et cum dicitur quod modus permanentis non est modus substantiae, falsum est.

2.1 Et si dicas: competit accidentibus et similiter et modus⁴ significandi per modum substantivi, sicut apparet in hoc quod est 'albedo'. Et ita [si] modus significandi per modum permanentis non sufficit ad supponendum quia contingit⁵ accidentibus,

<2.2 hoc nihil est; quia sicut videmus> quod quamvis⁶ +accidens unde accidens significet substantiam, tamen non oportet quod accidens solum dicatur de substantia, sed potest dici de causa efficiente, formali et finali, sicut patet 'deus movet caelum' 'vinum inebriat' in ratione dissensibili⁷+ accidit ratio subiecti; similiter modus substantivi, nam idem est iudicium, nam modus significandi per modum substantivi per se contingit substanti[v]is et per attributionem accidentibus. Item modus intelligendi per modum permanentis. Et iterum, si terminetur fluens per aliquod ens, hoc non est verum ens unde⁸ substans sed unde permanens; ergo si ex rebus debemus procedere ad modos, tunc modus fluxus debet terminari per modum permanentis. Et quamquam ita dicatur quod permanentis modus sufficit ad supponendum inter modos significandi essentielles, et ex hoc sequitur quod adiectivum potest supponere, non unde adiectivum sed unde significat per modum permanentis, ut alias visum est; <***> nam participium significat per modum actus indistantis, hoc est potest cedere in eandem partem orationis cum illo cum quo ordinatur.

1. notetur] **vel** vocetur **F**; **fort.** videtur **scribendum**.

2. cum enim dicitur] unde verum **F**.

3. non] nec **F**.

4. modus] modis **F**.

5. contingit] 9^t **F** : **fort.** competit **scribendum**. Item infra in 2.2.

6. quamvis] **vel** quidvis **F**

7. dissensibili] **sic F**, ut videtur.

8. ens unde] et verum **F**.

2.3 *Ad rationes principales (1.1)*

Hiis visis ad rationes:

Ad 1.1.1 Concedo illas quae arguunt modus significandi per modum permanentis sufficit ad supponendum, quia videntur propositum concedere, cum quibusdam aliis quae tanguntur in quaestionis solutione.

Ad 1.1.2 Ad rationes in oppositum dicendum. Cum dicebatur quod eadem erat natura per quam aliquid supponit nomini adiectivo et verbo, potest dici quod falsum est: natura per quam aliquid supponit nomini adiectivo est natura substantivi vel subiecti, natura autem per quam aliquid supponit verbo est natura suppositi, ut visum est; et una istarum rationum aliam non includit, sed una alteri accidit, ideo falsum supponitur.

2.4 *Alterae obiectiones cum suis refutationibus*

1.1 Et si aliquis diceret quod oratio esset incongrua 'homo albus currit', cum utraque habeat virtutem supponendi,

1.2 hoc nihil est, quia sicut videmus in logicalibus quod quamquam quodlibet istorum possit esse praedicatum, tamen possunt facere unum praedicatum per accidens, similiter dicimus quod possunt facere unum suppositum per accidens, quia unum dependet ab alio, album ad subiectum quia significat per modum dependentis alicui[us] se habenti[s] in ratione substantivi¹ non significat per modum dependentis alicui se habenti in ratione suppositi, quia² non significat per modum³dicibilis, et ideo potest facere unum suppositum per accidens cum subiecto, quamvis non possit habere rationem suppositi per se.

2.1 Et si aliquis obiceret. "Quod ordinatur cum participio, non significat per modum subiecti respectu illius semper, sicut patet dicendo sic 'Socrates +per accidens+,

2.2 dicendum quod non valet, quia in +isto proposito appellatur inhaerens et per se⁴ stans, quae facere possunt unum extremum dictum⁵+, et hoc potest facere <participium> cum hoc cum quo ordinatur; unde non requiritur in ordine participii cum nomine modus⁶ significandi per

1. substantivi] fort. subiecti scribendum.

2. quia] s.l. F

3. modum] dependentis add. et exp. F.

4. se] s.l. F.

5. dictum] lectio incerta F.

6. modus] modi F.

modum substantivi vel subiecti, nisi quod accipiat ut unum ens respectu termini.

3.1 Praeterea, si aliquis diceret quod bene diceretur 'albus¹ currens' sicut 'albus currit',

3.2 non² video inconueniens. Nam modus significandi per modum fieri terminatur per modum permanentis. Tunc +potest+ quod adiacet alicui in ratione subiecti per hoc quod significat per modum dependentis ad aliud potest cedere in eandem partem orationis cum isto, et hoc dicebatur ex potestate adiacentiae alicui in ratione subiecti.

Magister Nicholaus de Normandia determinavit.

1. albus] vel album F; eodem modo infra.

2. non] nec F.